

РЕЙТИНГУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ОЦІНЮВАННЯ НАДІЙНОСТІ БАНКУ

Мстоян К.В.

Криворізький економічний інститут
Криворізького національного університету

Досліджується практика використання рейтингових методик в якості інструмента оцінювання надійності банків. Наведена класифікація рейтингових методик та етапи стандартної процедури рейтингування. Досліджена практика використання рейтингів як інформатора про рівень надійності банків України. Конкретизовані переваги рейтингування як інструмента оцінювання надійності банків, а також вказані його недоліки.

Ключові слова: рейтинг, кредитний рейтинг, рейтинг боргового інструмента, рейтингова методика, уповноважене рейтингове агентство, процедура рейтингування, національна рейтингова шкала.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку економіки України характеризується подоланням наслідків глобальної фінансової кризи, відновленням бізнесу, пошуком нових шляхів безпечного та ефективного управління грошовими потоками. Важливу роль в цих процесах відіграють комерційні банки, що є провідними універсальними фінансовими посередниками. Посередницька функція банків передбачає ефективне управління грошима, але досягти цього можливо лише за умови стабільності в банківській сфері. «Великий бізнес», а також реалізація поточних грошових операцій фізичних осіб потребують участі банків, тому для економічних суб'єктів повсякчас актуальним є питання вибору надійного банку. Нажаль, ця характеристика банку є суб'єктивною, оскільки кожен оцінювач має власні критерії. Проте сьогодні все-таки існує загальноприйнятний показник надійності фінансових установ – рейтинг, що встановлюється за результатами оцінювання банківської діяльності вітчизняними та світовими рейтинговими агентствами.

Метою статті є дослідження розвитку рейтингового підходу до оцінювання діяльності банків, висвітлення сучасного стану в сегменті рейтингових послуг фінансового ринку.

Аналіз досліджень. Дослідження щодо рейтингування банків привертають увагу багатьох вітчизняних і зарубіжних науковців і практиків. Вагомий внесок у розробку теоретичних і методичних підходів рейтингового оцінювання банківських установ зробили такі зарубіжні та вітчизняні вчені, як Д. Воронін, В. Зачосова, В. Нестеренко, А. Карминський, С. Ніколаєнко, О. Смородінов, А. Румянцев, Р. Хейнсворт та ін. Останнім часом велика увага приділяється вдосконаленню рейтингових методик. Зокрема, Л. Матійчук в своїх працях довів можливість застосування статистичних методів при побудові рейтингових методик [1], М.В. Афанасенко досліджувала питання рейтингової оцінки не лише банків, а і їх підрозділів [2]. Незважаючи на значні наукові напрацювання, обрана тема потребує подальшого дослідження.

Рейтинг визнано в світі як інструмент, призначений для порівняльного аналізу динамічно розвинених систем. Рейтинги банків комплексно характеризують їхню діяльність і встановлює загальною оцінку фінансового стану за стандартизованим набором показників. Головним завданням рейтингу є визначення узагальнюючих оцінок і прогнозування майбутніх результатів діяльності банку, адже головною умовою рейтингу є зорієнтувати усіх потенційних користувачів в ситуації, що склалася в системі комерційних банків, визначити місцезнаходження або позицію банку у сукупності інших банків [3, с. 166].

Процедура рейтингування є комплексною і передбачає наявність трьох головних елементів:

суб'єкта, об'єкта та інструмента. Зрозуміло, що об'єктом в даному випадку виступають конкретні установи, або фінансові інструменти.

Суб'єктами є аналітики та користувачі інформації про результати рейтингування. Рейтингова оцінка діяльності банків в Україні проводиться:

- міжнародними рейтинговими агентствами;
- Національним банком України (в том числі Центром наукових досліджень НБУ);
- незалежними приватними рейтинговими агентствами (в тому числі уповноваженими);
- медіа-оцінювачами (ЗМІ та веб-сайти).

Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку України визначено перелік міжнародних рейтингових агентств, які мають право визначати обов'язкові за законом рейтингові оцінки емітентів та цінних паперів. Це – Standard & Poor's, Moody's, FITCH. Багаторічний досвід роботи цих глобальних рейтингових агентств створює високий рівень довіри з боку економічних суб'єктів до результатів оцінювання надійності банків, які вони оприлюднюють.

Проведення аналізу та побудова рейтингів банків в Україні здійснюється Національним Банком України (система CAMELS), що забезпечує банківське регулювання та нагляд в країні, а також незалежними рейтинговими агентствами, в тому числі уповноваженими. Зараз в Україні статус уповноваженого мають шість рейтингових агентств: ТОВ «Рейтингове агентство «ІВІ – Рейтинг», ТОВ «РЮ-РІК», ТОВ «РЕЙТИНГОВЕ АГЕНТСТВО «ЕКСПЕРТ – РЕЙТИНГ», ТОВ «Кредит-Рейтинг», ТОВ «Українське кредитно-рейтингове агентство», ТОВ «Рейтингове агентство «Стандарт-Рейтинг» [4].

Законодавство визначає, що «уповноважене рейтингове агентство – це рейтингове агентство, яке стало переможцем конкурсу з визначення рейтингових агентств, уповноважених на проведення рейтингової оцінки, який проводиться Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку відповідно до закону України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні» [5]. Відповідно до цього можна зазначити, що саме уповноважені рейтингові агентства мають високий ступінь довіри з боку НКЦПФР до результатів їх оцінювання. Крім уповноважених, в Україні зареєстровані і діють РА «Ранг»; Агентство фондового ринку; РА «Інвест-Рейтинг»; РА «Консалтинг-Гамма»; Українське рейтингове агентство; Українське агентство фінансового ринку [4].

Велику групу незалежних суб'єктів-оцінювачів, що здійснюють рейтингування банків, є медіа-оцінювачі. Найбільш відомими сьогодні є інтернет-проекти «Реальна економіка», «Vkladchik.in.ua», «banki.ru», «dengi.ua», «prostofinansy.com»; газети «Коммерсант», «Кореспондент». Використовуючи

власні розроблені методики, незалежні експерти на основі публічної інформації проводять аналіз та надають оцінку діяльності банків. Як правило, оцінка є інформацією для вкладників та відображає надійність банківських депозитів. Окрім кінцевої оцінки, автори дозволяють побачити критерії, які вони врахували у власній методиці та вважають пріоритетними. На нашу думку, результати таких досліджень мають високу корисність, адже доповнюють загальне уявлення суб'єктів про банківські установи конкретними результатами аналізу. Проте, на об'єктивність оцінювання надійності банків експертами цієї групи може впливати обмеженість інформації про діяльність банку лише її оприлюдненою частиною.

Інструментами рейтингового аналізу є розроблені оцінювачами методики. Перші методики було розроблено в США (наприклад, CAMEL), проте дуже швидко і в інших країнах була усвідомлена дієвість рейтингування для оцінювання кредитоспроможності та надійності об'єктів та інструментів. Сьогодні відома широка класифікація рейтингових методик за різними критеріями: за сферою розповсюдження (національні, міжнародні); ступенем відкритості (відкриті, закриті); за методом побудови (бальні, індексні); за формою спостереження (комбіновані, дистанційні); за формою подання результатів (чисельні, літерні, графічні) тощо.

Методики рейтингових агенцій можуть передбачати: аналіз операційного середовища; положення банку на фінансовому ринку; організація системи корпоративного управління; рівень розвитку ризик-менеджменту (управління кредитним, валютним, процентним ризиком, ризиком ліквідності, операційним та юридичним ризиком); якість фінансового менеджменту (капіталізація, ліквідність, якість активів, диверсифікація пасивів, ефективність діяльності). Методики медіа-оцінювачів, що передбачають використання публічної інформації, як правило обмежуються аналізом достатності капіталу, ефективності діяльності, ліквідності, рівня підтримки акціонерів, динаміки загальний активів, депозитного портфеля, власного капіталу.

Агенції не оприлюднюють набір показників, що використовується в процесі аналізу, їх інтерпретацію, граничні значення та ступінь впливу. Це є комерційною таємницею. Але в економічній літературі все-таки зустрічаються такі, зміст і алгоритм яких є відкритим. Мова іде про загальновідомі методики В.С. Кромонава, О.Б. Ширинської, Г.Г. Фетисова, газети «Комерсантъ-Daily», РА «Прозрачна Украина», «вітчизняних експертів».

Важливим компонентом кожної методики є шкала, яка дозволяє виставити підсумкову оцінку (визначити рейтинг). Встановлення рейтингів уповноваженими агенціями здійснюється за національною рейтинговою шкалою. Чинна Національна рейтингова шкала в Україні введена в дію Постановою Кабміну № 665 від 26.04.2007 року «Про затвердження Національної рейтингової шкали». Національна рейтингова шкала передбачає надання довгострокових (більше року) і короткострокових (до року) кредитних рейтингів. При цьому виділяються два рівні рейтингів: інвестиційний і спекулятивний. Найвищим рівнем довгострокового кредитного рейтингу є uaAAA, потім ідуть uaAA, uaA, uaBBB, uaBB, uaB, uaCCC, uaCC, uaC і uaD – дефолт. Короткострокові кредитні рейтинги включають uaK1, uaK2, uaK3, uaK4, uaK5 і uaKD. Отже, національна рейтингова шкала є літерною. Прикладом бальної шкали може бути передбачена методикою CAMELS, згідно якої об'єкт оцінювання може отримати оцінку від 1 до 5,

де «1» свідчить про найвищий рівень надійності, а «5» – найнижчий.

У випадку проведення рейтингового оцінювання вітчизняного банку міжнародним рейтинговим агентством, рейтинг привласнюється за міжнародною шкалою. Проте Рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку узгоджено відповідність рівнів рейтингових оцінок за шкалою міжнародних рейтингових агентств Moody's Investors Service, Fitch Ratings, Moody's Investors Service рівням за Національною рейтинговою шкалою [6, 7, 8].

На шляху до вдосконалення рейтингових методик оцінювання надійності (кредитоспроможності) банків вітчизняні науковці розглядають різні підходи, в тому числі можливість перетворення літерного рейтингу (якісної величини) до кількісного вираження [9]. Так, автор пропонує найвищій оцінці за національною шкалою uaAAA присвоїти 9 балів, а найнижчій uaD – 0 балів. Таким чином створюється можливість розрахунку інтегрального (зваженого на частку активів конкретного банку в системі) кредитного рейтингу банку.

Рейтингові агентства як міжнародні, так і національні надають широкий спектр послуг своїм клієнтам щодо присвоєння банкам різних рейтингових оцінок. Так, у порівняльній таблиці 1 наведені види рейтингів щодо банківських установ трьох базових міжнародних агентств та національних уповноважених рейтингових агентств України.

Таблиця 1

Порівняльна таблиці послуг міжнародних та національних рейтингових агентств

Рейтингові агентства	Національні рейтингові агентства України					Міжнародні рейтингові агентства			
	«Експерт-Рейтинг»	«Рюрик»	«IBI-Rating»	«Кредит-Рейтинг»	«Українське кредитно-рейтингове агентство»	«Стандарт-Рейтинг»	Fitch	Standard & Poors	Mood's
Види рейтингів									
Довгострокові		+				+	+		+
Короткострокові		+				+			+
Кредитні		+	+	+	+	+	+	+	
Спеціалізовані (боргових зобов'язань позичальника, облігаціям, позикам)				+				+	
Фінансової сили стійкості			+						+
Індивідуальні (рі)	+						+		
Підтримки							+		
Структурних фінансових продуктів							+		
Надійності депозитів			+	+	+				
Інвестиційної привабливості			+						

Джерело: розроблено автором

В залежності від обраного об'єкта оцінювання проводяться аналіз установи або боргових фінансових інструментів. Найбільш розповсюдженими сьо-

годні є кредитні рейтинги, що відображають рівень кредитоспроможності об'єкта. Крім того, за запитом клієнтів аналітики визначають індивідуальні рейтинги, використовуючи при цьому публічну інформацію про банк (рейтинги рі). За окремими методиками встановлюються рейтинги фінансової сили, підтримки, надійності депозитів, інвестиційної привабливості.

Рейтинговий аналіз за своєю суттю є послугою, яку надає рейтингове агентство. Послуга надіється на договірних засадах після офіційного звернення комерційного банку, зафіксованого в заяві. Загальна процедура рейтингування триває близько 30 днів та має визначені етапи [10] (рис. 1):

Процедура присвоєння рейтингу починається з укладання договору між агенцією та клієнтом, в якому фіксуються умови співпраці. Крім цього на даному етапі узгоджуються всі організаційні моменти. Далі, з метою підвищення об'єктивності оцінювання, для кожного окремого об'єкта визначається аналітична група, яку очолює відповідальний аналітик.

На етапі збору інформації аналітики використовують надійні джерела, до яких в першу чергу входить сам об'єкт аналізу. Підставою для подання інформації є офіційний інформаційний запит. Далі відбувається всебічний комплексний аналіз інформації. Для проведення аналізу використовуються авторські методики агенцій. По завершенню цього етапу клієнт отримує можливість ознайомитися із попередніми результатами аналізу.

На етапі уточнення результатів аналітики за необхідністю досліджують додаткову інформацію, яка може суттєво вплинути на кінцевий результат рейтингування. Після того формується офіційний рейтинговий звіт. Рейтинговий звіт затверджується на засіданні рейтингового комітету, при цьому встановлюється офіційний рейтинг за національною шкалою та його прогноз. Результати рейтингування передаються клієнту, який, вразі непогодження з ними, може подати апеляцію про перегляд присвоєного рейтингу. Якщо клієнт погоджується із встановленим рейтингом, то на наступному етапі за його згодою відбувається опублікування присвоєного кредитного рейтингу та на договірних умовах надаються додаткові інформаційно-аналітичні та консалтингові послуги.

В межах подальшої співпраці агентство проводить постійний моніторинг всіх присвоєних кредитних рейтингів, відслідковуючи важливі фактори, що можуть вплинути на їх рівень.

З часом все більше економічних суб'єктів усвідомлюють необхідність використання рейтингу як інструмента оцінювання надійності банків. Це зумовлено рядом причин:

1) необхідністю створення узагальнюючого показника, що характеризує результативність роботи (надійність, ефективність, або кредитоспроможність) окремої банківської установи з метою забезпечення прозорості банківської системи;

2) високою конкуренцією на ринку банківських послуг, що вимагає ранжування банків за ступе-

нем надійності для забезпечення вірного вибору клієнтів;

3) необхідністю для окремої банківської установи знати власну оцінку, що виставлена за загальноприйнятими критеріями. Це спонукатиме об'єкт оцінювання до підвищення якості роботи, рівня надійності, ліквідності, фінансової стійкості тощо;

4) прагненням наглядових органів виразити надійність банківської установи узагальнюючою оцінкою, що дає можливість окреслити більш прозору картину роботи банківської системи в цілому та спостерігати за змінами;

5) при виході на міжнародний рівень банківського бізнесу рейтингова оцінка є красномовною характеристикою банку. Її якість може привабити суб'єктів, а може одразу вказати на шлях до пошуку іншої банківської установи-партнера.

Статистика свідчить про збільшення частки банків в банківській системі України, які мають кредитний рейтинг (таблиця 2).

Таблиця 2

Структура банків України за наявністю кредитного рейтингу, відсотки

Групи банків	За результатами 1 півріччя 2011 року		За результатами 1 півріччя 2012 року		За результатами 1 півріччя 2013 року	
	мають рейтинг	не мають рейтингу	мають рейтинг	не мають рейтингу	мають рейтинг	не мають рейтингу
1 група	94,1	5,9	94,1	5,9	93,3	6,7
2 група	81,8	18,2	78,9	21,1	85,0	15,0
3 група	90,5	9,5	90,9	9,1	87,5	12,5
4 група	33,6	66,4	38,9	61,1	46,1	53,9
Разом по системі	52,3	47,7	55,1	44,9	60,2	39,8

Джерело: [11]

За результатами першого півріччя 2011 року 52,3% банків від їх загальної кількості мали кредитні рейтинги, всередині 2012 року їх частка збільшилась до 55,1%, а вже через рік становила 60,2%. Така динаміка є позитивною, адже свідчить про підвищення впевненості банків у власній стабільності та прагнення оприлюднити результати комплексного оцінювання їх діяльності, тобто рейтинг. Проте все ж-таки вагома частка банків уникають рейтингування (39,8% в 2013 році), і це, як свідчать дані, переважно банки четвертої групи (53,9% від загальної кількості). Найбільш активними замовниками рейтингів є банки першої та третьої груп.

Рейтингову оцінку банків України здійснюють національні та міжнародні рейтингові агенції, проте їх послуги мають різний рівень попиту. В цілому по банківській системі переважна більшість банків мають національний рейтинг (79,7% за результатами першого півріччя 2013 року). При цьому серед банків першої групи більшість прихильників міжнародних рейтингів. Значна частка таких оцінок і у банків другої групи. Ця ситуація може бути пояснена орієнтацією великих та потужних банків на міжнародний ринок капіталу, суб'єкти якого звертають значну увагу на

Рис. 1. Етапи процедури присвоєння рейтингу

Джерело: розроблено автором

наявність та рівень міжнародного рейтингу учасників. Міжнародний рейтинг є об'єктивною оцінкою, але він обмежений значенням суверенного рейтингу країни, тому для деяких установ може бути нижчим, ніж оцінка вітчизняних експертів. Цей факт знижує привабливість міжнародних рейтингів для суб'єктів внутрішнього ринку.

Висновки. В ході дослідження ми дійшли висновку, що рейтингові методики є найбільш вдалим інструментом оцінювання надійності банку. Рейтинг, як результат комплексного аналізу комерційного банку, найбільш чітко інформує про рівень його надійності. Методики рейтингування мають суттєві переваги над методами словесно-описового характеру, що можуть дати лише дві альтернативні характеристики банку: надійний або не надійний. Рейтинг же характеризується: можливістю визначити інтегральну оцінку та оцінити позицію банку відносно інших установ в їх сукупності; врахуван-

ням максимальної кількості показників, що робить дослідження комплексним; наявністю чітких алгоритмів оцінювання, що дає можливість провести аналіз оперативної; використання національної рейтингової шкали, що робить більшість оцінок уніфікованими; зниженням впливу суб'єктивних факторів, що підвищує об'єктивність оцінки.

Проте рейтинговому аналізу притаманні деякі вади: більшість методик передбачають використання закритої інформації про діяльність банку, що ускладнює їх застосування; більшість методик є закритими, що не дозволяє зрозуміти, які саме аспекти були враховані при проведенні дослідження; наявність діапазонів суми балів у визначенні узгальнюючої оцінки не дозволяє зробити її індивідуальною та максимально точною. Зазначені обставини створюють об'єктивну необхідність подальшого вдосконалення рейтингових методик як інструмента оцінювання надійності банку.

Список літератури:

1. Матійчук Л. П. Статистичне оцінювання надійності банків України: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук / Л. П. Матійчук. – К.: Б.в., 2011. – 20 с.
2. Афанасенко М. В. Рейтингова оцінка діяльності банків та їх підрозділів: дис. На здобуття ступеня канд. екон. наук / М.В. Афанасенко. – Х., 2012. – 178 с.
3. Котковський В. С., Головка С. І., Неизвестна О. В., Мстоян К. В. Банківський нагляд: [Навчальний посібник] / В. С. Котковський, С. І. Головка, О. В. Неизвестна, К. В. Мстоян. – Львів: «Магнолія 2006», 2011. – 314 с.
4. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nssmc.gov.ua>
5. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні: Закон України від 30.10.1996 р. № 448/96-ВР (зі змінами): [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
6. Щодо встановлення відповідності рівнів рейтингових оцінок за шкалою міжнародного рейтингового агентства Fitch Ratings рівням за Національною рейтинговою шкалою: Рішення ДКЦПФР від 27.12.2007р. № 2312: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
7. Щодо встановлення відповідності рівнів рейтингових оцінок за шкалою міжнародного рейтингового агентства Moody's Investors Service рівням за Національною рейтинговою шкалою: Рішення ДКЦПФР від 27.12.2007р. № 2313: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
8. Щодо встановлення відповідності рівнів рейтингових оцінок за шкалою міжнародного рейтингового агентства Standard & Poor's рівням за Національною рейтинговою шкалою: Рішення ДКЦПФР від 27.12.2007р. № 2314: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
9. Долінський Л., Ковальчук О. Побудова інтегрального кредитного рейтингу банківської системи України / Л. Долінський, О. Ковальчук // Вісник Національного банку України. – 2012. – № 6. – С. 28-32.
10. Офіційний сайт Національного рейтингового агентства «Рюрік» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nssmc.gov.ua>
11. Аналітичний огляд банківської системи України. Офіційний сайт Національного рейтингового агентства «Рюрік» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rurik.com.ua/our-research/branch-reviews>

Мстоян Е.В.

Криворожский экономический институт
Криворожского национального университета

РЕЙТИНГОВАНИЕ КАК ИНСТРУМЕНТ ОЦЕНКИ НАДЕЖНОСТИ БАНКА

Аннотация

Исследуется практика использования рейтинговых методик как инструмента оценки надежности банков. Приведена классификация рейтинговых методик и этапы стандартной процедуры рейтингования. Исследована практика использования рейтингов как информатора об уровне надежности банков Украины. Конкретизированы преимущества рейтингования как инструмента оценки надежности банков, а также указано его недостатки.

Ключевые слова: рейтинг, кредитный рейтинг, рейтинг долгового инструмента, рейтинговая методика, уполномоченное рейтинговое агентство, процедура рейтингования, национальная рейтинговая шкала.

Mstoyan K.V.,
Krivoy Rog Economic Institute
National University of Krivoy Rog

RATING AS A TOOL TO ASSESS THE RELIABILITY OF THE BANK

Summary

The practice of the use of rating methods as the instrument of the reliability of banks is researched in the article. The rating method's classification and the stages of standard procedure of rating are given. The practice of the use of rating as informer about the level of the reliability of domestic banks and the quality of their rating estimation are researched. The advantages of rating as the instrument of estimation of bank's reliability are defined, the disadvantages proving the necessity of further work in the direction of rating methods and procedures improvement are revealed.

Keywords: rating, credit rating, the rating of the debt instrument, rating method, the authorized rating agency, the procedure of rating, national rating scale.

УДК 339.137.2:330.341.1

ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВИНОРОБНОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ

Нестеренко О.С.

Одеський національний економічний університет

У статті приведений аналіз розвитку виноробної галузі в цілому по Україні та в Одеській області. Автором зроблені висновки щодо зменшення кількості насаджень виноградної лози та зменшення обсягів валового збору винограду. Проаналізована структура виробництва алкогольної продукції та визначено, що найбільша питома вага належить виробництву пива та горілки. Проаналізована динаміка виробництва винограду по районах Одеської області. Приведена динаміка переробки виноматеріалів по областям та визначено, що найбільша питома вага у переробці виноматеріалів належить Одеській області, що у 2 рази перевищує аналогічний показник в АРК. Визначено, що на розвиток виноградної галузі впливають ряд факторів, а саме: ціна ліцензії, акцизний збір, низька конкурентоспроможність вина та нерозвиненість внутрішнього ринку. Приведені дані щодо виробництва та споживання вина в Україні.

Ключові слова: конкурентоспроможність, виноробна галузь, виробничі потужності, виробництво вина, переробка виноматеріалів.

Постановка проблеми. Виноробна галузь є перспективним напрямком розвитку економіки України, що обумовлено сприятливими ґрунтово-кліматичними умовами і достатньою забезпеченістю трудовими та іншими ресурсами. Проте, на сьогодні стабільній та ефективній роботі виноробних підприємств перешкоджає численна кількість проблем, серед них: загальний кризовий стан економіки країни, низька забезпеченість сировиною переробних заводів, порушення паритетних взаємовідносин виробників сировини та виноробних підприємств, висока конкуренція, незахищеність вітчизняного виробника, відсутність належної підтримки з боку держави, низька якість виробленої продукції тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В Україні дослідженням стану проблем виноробства займалися ряд вітчизняних учених, серед яких: Авідзба А.М., Бузні А.Н., Власов В.В., Гаркуша О.М., Горбачов В.С., Гульчак А.Б., Дудник М.О., Літвінов П.І., Мармуль Л.О., Матчина І.Г., Рибінцев В.А., Саблук П.Т., Червен І.І., М. Афонін, С. Азізов, А. Гаркуша, В. Єжов, Л. Мармуль, І. Червен, С. Черемісіна та ін.

Невирішеними раніше частинами загальної проблеми є: фактори, які впливають на виноробну галузь України.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є визначення факторів, які впливають на виноробну галузь країни в цілому. А також дослідити стан розвитку даної галузі за 2005-2013 роки.

Цілі статті: – аналіз стану розвитку виноробної галузі в Україні;

– визначення факторів, які впливають на конкурентоспроможність виноробної галузі;

– аналіз їх впливу на конкурентоспроможність виноробної галузі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Вино можна вважати одним з найперших алкогольних напоїв, а виноробство – найдревнішою галуззю. Згадки про виникнення вина та розвиток виноробства містяться в чисельних легендах греків, римлян, персів, сирійців тощо.

Виноградарство та виноробство в Україні завжди були важливою галуззю агропромислового комплексу. Займаючи незначну питому вагу в площі сільськогосподарських угідь, ця галузь суттєво впливає на рівень соціально-економічного розвитку регіонів. Історія розвитку виноградарства та виноробства в Україні бере свій початок з глибокої давнини. Про те, що виноградарство та виноробство тут було одним із вельми важливих занять, свідчать зображення виноградних грон на деяких монетах III і II ст. до н. е. міста Тіра. Протягом двох з половиною тисячоліть періоди розквіту чергувалися зі спадами або повною загибеллю виноградарства та виноробства з причин або військових дій, або недооцінки цієї високоприбуткової і такої необхідної галузі господарства [1].

Після вступу України до ВТО, важливу роль відіграє конкурентоспроможність національного виробника. Оскільки саме він являється провідною ланкою в розвитку економіки країни. Саме його стан впливає не тільки на економіку країни, а і на її міжнародне становище, впливає на імідж та привабливість країни як такої.